

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 27/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou spoločnosťou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 48/2020 zo 7. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 48/2020 zo 7. augusta 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19 C 511/2015 o určenie vlastníckeho práva k (v ústavnej sťažnosti bližšie špecifikovaným) nehnuteľnostiam mala sťažovateľka postavenie žalovanej. Podaním doručeným súdu 3. apríla 2017 vzala žalobkyňa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) podanú žalobu späť.

3. Z dôvodu späťvzatia žaloby okresný súd uznesením sp. zn. 19 C 511/2015 z 13. apríla 2017 konanie zastavil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Proti výroku uznesenia o trovách konania podala sťažovateľka odvolanie, ktorému krajský súd vyhovel a (v poradí prvým) uznesením sp. zn. 25 Co 336/2017 z 28. marca 2018 uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku o trovách konania zmenil tak, že sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uznesenie krajského súdu z 28. marca 2018 napadla žalobkyňa dovolaním, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 252/2018 z 31. júla 2019 odmietnuté. Na základe ústavnej sťažnosti žalobkyne ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 457/2019 z 3. marca 2020 vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 25 Co 336/2017 z 28. marca 2018, ktoré zrušil a vec vrátil krajskému na ďalšie konanie.

4. Po vrátení veci krajský súd opätovne rozhodol a napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu z 13. apríla 2017 v časti týkajúcej sa trov tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (I. výrok) a žalobkyni priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (II. výrok). Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu vychádza zo zohľadnenia viacerých rozhodnutí ústavného súdu v obdobných veciach a z právneho názoru, podľa ktorého vo veciach, v ktorých dôjde k späťvzatiu žaloby z objektívnych dôvodov, ktoré procesne nezavinila žiadna zo strán sporu, je opodstatnené o náhrade trov konania vysloviť záver, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd rozhodol o trovách konania bez toho, aby sa vysporiadal s jej argumentáciou, preto je napadnuté uznesenie arbitrárne. Krajský súd nevzal do úvahy skutočnosť, že žalobkyňa vzala žalobu späť až po uplynutí jedného roka od rozhodnutia o proteste prokurátora, čo nemôže byť posúdené ako riadne vedenie sporu. Sťažovateľka ďalej dôvodí, že ak žalobkyňa vedela o podaní protestu prokurátorom, vyhovením ktorého by dosiahla to, čoho sa domáhala podanou žalobou o určenie vlastníckeho práva, nemala žalobu podávať ihneď. Súčasne vytýka krajskému súdu, že nereflektoval ani na jej tvrdenie, že žalobkyňa svojím oneskoreným späťvzatím žaloby zavinila vznik trov, ktoré by inak neboli vznikli. Súčasne je podľa jej názoru „*arbitrárny*“ aj výrok napadnutého uznesenia o trovách odvolacieho konania.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa č. 20 ods. 1 a 4 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 7.8.2020 sp. zn. 25Co/48/2020-250 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 25Co/48/2020-250 zo dňa 7.8.2020 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia 450,29 € vrátane DPH na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

13. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

14. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

18. Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Rovnaký záver je potrebné zaujať aj pri posúdení prípadného porušenia čl. 36 ods. 1 listiny.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Sťažovateľka sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré podľa sťažovateľky vykazuje znaky arbitrárnosti a je nedostatočne odôvodnené. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd sa osobitne nevysporiadal s jej odvolacou námietkou týkajúcou sa časového aspektu späťvzatia žaloby zo strany žalobkyne, ku ktorému došlo až takmer po roku od vyhovenia protestu prokurátora, pričom práve toto oneskorené späťvzatie spôsobilo sťažovateľke vznik trov právneho zastúpenia. Za arbitrárny označuje sťažovateľka rovnako aj výrok napadnutého uznesenia o trovách odvolacieho konania.

20. Prv ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu podstatnej sťažnostnej argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti, považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

III.1 K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

21. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej je rozhodovanie o náhrade trov konania integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Európsky súd pre ľudské práva vo veci *Robins v. Spojené kráľovstvo* z 23. 9. 1997).

22. Vo všeobecnosti však platí, že spor o náhradu trov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

23. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie

príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

24. V súlade s uvedenými právnymi východiskami ústavný súd preskúmal sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu, pričom dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľky predostretá v ústavnej sťažnosti nie je spôsobilá spochybnit' jeho ústavnú udržateľnosť.

25. Sťažovateľka krajskému súdu v ústavnej sťažnosti predovšetkým vytýka nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia. V konkrétnostiach tvrdí, že v odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd žiadnym spôsobom nereagoval na jej odvolaciu námietku, že k späťvzatiu žaloby žalobkyňou došlo s výrazným časovým odstupom od zrušenia vkladu vlastníckeho práva, pričom v tomto čase sa sťažovateľka dala v spore právne zastúpiť, čím jej vznikli v konaní trovy. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia skutočne neobsahuje špecifickú odpoveď na predmetnú námietku sťažovateľky, avšak ústavný súd je toho názoru, že nejde o otázku takého podstatného charakteru, ktorou by sa bol krajský súd povinný nevyhnutne zaoberať a nezodpovedanie ktorej by bolo možné považovať za excés zakladajúci porušenie sťažovateľkou uvádzaných ústavných práv. Z povahy rozhodnutia o náhrade trov konania je zrejmé, že podstatnou otázkou v danom prípade bolo posúdenie zavinenia strán na zastavení konania so záverom, že k zastaveniu konania došlo z objektívnych, a nie subjektívnych dôvodov pričítateľných ktorejkoľvek zo strán sporu. Predmetná otázka pritom bola krajským súdom v napadnutom uznesení jasne, logicky a presvedčivo zodpovedaná.

26. Rovnako je potrebné poukázať na skutočnosť, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky je takmer identická s argumentáciou obsiahnutou v ústavných sťažnostiach sťažovateľky, o ktorých ústavný súd už rozhodol vo veciach sp. zn. III. ÚS 459/2020, III. ÚS 449/2020, IV. ÚS 624/2020, II. ÚS 600/2020, pričom odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení krajského súdu obsahuje, čo sa týka skutkových zistení a právneho

posúdenia veci krajským súdom, obdobné závery ako v iných jej veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté. Ústavný súd pritom rovnako ako v prjednávanom prípade dospel aj v týchto veciach k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavných sťažností sťažovateľky.

27. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu nie je príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala porušenie označených práv a možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

28. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu

29. Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nič nesignalizuje porušenie týchto práv sťažovateľky, keďže ústavný súd v posudzovanej veci nevzhladol ani porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a rovnako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Namietané porušenie čl. 20 ods. 4 ústavy sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nielenže neodôvodnila, v rámci svojej argumentácie ho ani nespomenula, a vzhľadom na obsah tohto článku ústavy, ktorý upravuje ústavné podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, ústavný súd ani nevzhladol žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a porušením predmetného článku ústavy.

31. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu